

טקס ההתייחדות השנתי לחללי חיל הקשר והתקשוב תשפ"א, 2021

טקס ההתייחדות עם חללי חיל הקשר והתקשוב התקיים ביום רביעי, 16 ביוני 2021, בהשתתפות המשפחות השכולות, קצינים, נגדים, חיילים מהאגף והחיל בשרות סדיר ובמילואים, חברי העמותה ומוזמנים.

הטקס התקיים בראשות ראש אגף התקשוב וההגנה בסב"ר אלוף ליאור כרמלי, קשר"ר תא"ל יריב ניר, ונשיא העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב אלוף (מיל') שלמה ענבר.

נשאו דברים: בשם המשפחות השכולות - ענת גרייצר, אחותו של רס"ל דוד פרץ ז"ל אשר נפל במלחמת יום הכיפורים, קשר"ר, נשיא העמותה וראש האגף.

נכחו בטקס כ-800 משתתפים.

לפני הטקס התקיימה קבלת פנים לכל המשתתפים בגן ההנצחה, לאחר מכן ביקרו המשפחות השכולות והמשתתפים בהיכל השמות.

לאורך כל הטקס הוקרנה מצגת של 577 חללי חיל הקשר והתקשוב.

בתום הטקס הונחו תשעה זרים למרגלות האנדרטה לחללי החיל.

עוד כיבדו את הטקס בנוכחותם: סגן בכיר לראש אגף משפחות הנצחה ומורשת במשרד הביטחון וראש היחידה להנצחת החייל מר יעקב גבאי, יושבת ראש ארגון אלמנות ויתומי צה"ל הגב' תמי שלח, יו"ר מחוז ת"א יפו והמרכז של ארגון נכי צה"ל מר קובי יצחק, וסגן ראש עיריית יהוד מונוסון מר יוסי חזן.

דבר הקשר"ר תא"ל יריב ניר

יקירי – בני המשפחות השכולות,

ראש אגף התקשוב וההגנה בסב"ר האלוף ליאור כרמלי, נשיא העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב האלוף במילואים שלמה ענבר, קשר"רים בעבר, עמיתיי הרח"טים בעבר ובהווה, יושב ראש העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב, תת"אלוף במילואים מוטי בר דגן,

My dear friend B.G. Carol Molenda , Director of The National Cyber Security Center
of Poland

פורום הספ"כ בסדיר ובמילואים ;

ראש מערך הנפגעים, אלוף משנה עידית סולומון ;

סגן בכיר לראש אגף משפחות, הנצחה ומורשת וראש היחידה להנצחת החייל במשרד הביטחון – מר יעקב גבאי יושבת ראש ארגון אלמנות ויתומי צה"ל – הגברת תמי שלח ; ראש עיריית יהוד מונוסון – עו"ד יעלה מקליס ; יושב ראש מחוז תל אביב יפו והמרכז של ארגון נכי צה"ל – מר קובי יצחק ; עוזר יושב ראש יד לבנים – מר אלי טהר ; אנשי העמותה היקרים, חיילי ומפקדי הקשר והתקשוב בסדיר ובמילואים מכובדי כולם.

עומד אני כאן בפניכם בפעם האחרונה כקצין הקשר והתקשוב הראשי, בחרדת קודש ומודע יותר מתמיד לגודל האחריות המוטלת על כתפינו, מפקדי וחיילי חיל הקשר והתקשוב, להמשיך ולממש את צוואת חברינו – יקירינו ולצעוד בדרך אותה התוו ולהפוך את חייו לביטוי חי ופועם של ערכיהם, פועלם ומורשתם. אולי בכך, נהיה ראויים, ולו במעט, למחיר היקר אותו שילמתן, אתן המשפחות היקרות, בלכתם. לצד הכאב והיגון אני מלא גאווה והתרגשות בעודי עומד כאן, ומודה על הזכות שניתנה לי לעמוד בראש החיל במעמד כה מרגש ולראות את פניכם לאחר תקופה של שנתיים, אשר במסגרתה התמודדה מדינת ישראל עם נגיף הקורונה.

בחודש האחרון קיבלנו תזכורת נוספת למשמעות עמידתנו האיתנה אל מול אויבינו הקרובים והרחוקים. מבצע 'שומר החומות' הביא לידי ביטוי את עוצמתו של החיל וצה"ל באופן שבו הופעלו ומבצעו לראשונה יכולות מבצעיות משמעותיות אשר אפשרו לכוחות הפועלים לייצר יתרון משמעותי על ארגון החמאס ושותפיו. יכולות אלו, מהוות את ליבת ההשתנות בצה"ל, אשר מבוססת על מימוש תפישת ההפעלה לניצחון, ובמרכזו תחומי העיסוק אשר עליהם חתום אגף התקשוב וההגנה בסב"ר ובתוכו חיל הקשר והתקשוב. לצד יכולות אלו, שוב כמו בעבר, באו לידי ביטוי ערכי החיל עליהם התחנכנו וגדלנו לאורך הדורות – ערך המשימה, "המברק עבור יעבור", השותפות והרעות.

עוד כחודש אפשוט את (מדי ואתחיל דרך חדשה, עם תרמיל על גבי אותו מילאתי במשך כל שנות שירותי. לכן, המשפחות השכולות, חלק נכבד בתכולתו של תרמיל זה. הייתה לי הזכות בשלוש השנים האחרונות, לפגוש אתכן במגוון אירועים ותמיד בדרכי למפגשים אלו, חשבתי על העוצמות שאני מחוייב להעביר לכן בכל מפגש, לשמש לכן כתף תומכת ואוהבת להישען עליה, ולנסות להקל ולו במעט על תחושת האובדן והחיסרון הכל כך גדולים, אך תמיד מצאתי את עצמי חוזר מחוזה וטעון במטען משמעותי לחיים, גדול פי כמה מהמטען איתו הגעתי. בעייני – אתן, המשפחות, הם המקור האמיתי של חוסנו ועוצמתנו. אתן – עמוד האש ההולך לפני המחנה,

בימים אלו מוענק אות המערכה ללחימה ברצועת הביטחון בלבנון. אות זה, כמו יתר האותות הנישאים בגאווה על נס החיל המוצב לפני, מציין את הגבורה, הרעות, השגרה המורכבת ואהבת המולדת של לוחמינו. לאורך תקופת לחימה זו איבדנו 69 מטובי בנינו ובנותינו וכן ספגנו פצועים רבים בגוף ובנפש. כך כתב סגן ארז שטרק זכרו לברכה – קשר"ג רכס עלי טהך, אשר נפל באסון המסוקים בפברואר 1997: "שום דבר לא יפגע בי, שום דבר לא אישה, לא כדור מחבלים שום דבר לא יפגע בי כי ככה נשבעתי לאחי, לאחותי, להורים, ובכיתי בלילות ודאגתי בימים, כי פחדתי שמהו יפגע בהורים וקולו של אבי מהדהד לי בראש כבר שנים כשאמר – אם יקרה לך משהו, אין לי טעם לחיים, אין לי טעם למחר". איש אינו יכול לחלוק עמכם את משא הצער ואת תעוקת האובדן, שאינם חדלים לעולם. אך כאבכם הוא כאב העם כולו, הוא חוצה את הארץ לאורכה ולרוחבה ומפלה את הלב לעומקו. געגוע שרק הולך וגובר מיום ליום, משנה לשנה. אנו מבכים וכואבים את נפילתם ומתברכים במורשת שהותירו אחריהם. מורשת של חיים היא, המאפשרת את חייו כעם וכמדינה.

בקרבכם, משפחות יקרות, ישנו מעין חבוי של כוח והשראה חוסן שעל אף הכל, יכול לשאת את הנטל הרגשי הכבד, בראש זקוף, ולהישיר מבט אמיץ אל החיים, אל הדור הבא, אל האור, אל כל הטוב והיקר שבחינו, לצד הגעגועים והצער. במהלך שנות כהונתי התווספו לדאבון הלב לכותל השמות שמותיהם של סמל ראשון עמית טל און ז"ל, רס"ן אלון גלגיסר ז"ל, רב סמל בכיר משה רפאלוביץ ז"ל. כולי תקווה, כי לא יתווספו שמות נוספים לכותל השמות, והמקום הזה, אתר ההנצחה והמורשת החיילי ושותפות הגורל, הוא ההבטחה שזכרו של אף נופל לא ישכח. למען השנים שעברו ולמען השנים שיבואו- נתאחד כולנו בתפילה: "עושה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל, אמרו אמן".

יהי זכרם ברוך.

דבר אחות שכולה, ענת גרייצר

מכובדי, מפקדי חיל הקשר והתקשוב, חברי לשכול, ערב טוב.
כמדי שנה אנו נפגשים, משפחת השכול של חיל הקשר והתקשוב. משפחה מחבקת, משפחה עם לב פועם – בה כולם מכירים בכאב ויודעים עמוק פנימה את משמעותו של החוט השקוף השזור בינינו – הבנים והבנות שלא שבו ולא ישובו עוד לעולם.

אני ענת, אחותו הקטנה של רב סמל דוד פרץ זכרו לברכה, שנפל בקרב במהלך מלחמת יום הכיפורים ברמת הגולן. באותו רגע מיוחד וכואב בו החיים נעצרים מלכת, באותו רגע כואב ומיוחד בו הכל משתנה, רגע אחד ארוך לילדה בת שלוש בו נוצר זיכרון, שנחרט בי לאורך השנים. אנשים שואלים אם יש זיכרון בגיל כה צעיר, ואני אומרת כי רגע כזה נוצר לחיים שלמים, בהם ילדה קטנה רואה את אמה עומדת בוכה מול קירות חדרו ותמונות בידה. ילדה קטנה בתלתלים שלא מבינה, ושואלת – אמא למה את בוכה?

ילדה שרגש הכאב משתלט למול עיניה על הרגשות האחרים. רגע בו החיים נעצרים ואז נוצר זיכרון. אחי הגדול, אחי החייל, החזק והגיבור דוד – אתה היית ונשארתי זיכרון לילדה בת שלוש. אתה הנער בן 21 נשארתי ואני בת שלוש. היית אח בכור לשבע אחיות, אח מוצלח, כשרוני. עם הרבה מאוד יכולות בוסריות שרק חיכו להתגבש, ואשר רמזו על ההמשך. רק שלא היה המשך. נשארו לנו צילומים של נופי הארץ שצילמת כשטיילת עם חבריך. נשארו מכתבים שכתבת לאמא, לאבא ולמשפחה אשר לימדו על כתיבה מדויקת, רגישה ובוגרת. נשאר היומן בו סיפרת על חייך. נשארו מעט זיכרונות. השכחה מכאיבה, תווי פנים מתעמעמים.

ואנחנו חיוך שכבר לא רואים, חיוך שרק זוכרים, מנסים האחים, נאחזים בשברים בתוך אוקיינוס של אובדן ושכול אך אנו לא מרפים, מחפשים אותך בכל רך שנולד, בחיוכו, בתווי פניו, בכישורים וברצון להמשיך את אורך. הורינו זכרם לברכה – לא נתנו לפחד, לחרדה ולעצב לנהל אותנו. למרות הכאב שלא הרפה, שהתגבר בכל יום שעבר הורינו לא הסכימו להתהלך עם אות השכול על מצחם הם הראו שניתן, אפשר וכדאי לחיות חיים עם משמעות.

אחי דוד השאיר אחריו ערכים אותם אנו העברנו לילדינו – החתירה למצוינות, אחריות, התמדה, שירות צבאי משמעותי ואהבת הארץ, כי אין לנו ארץ אחרת. דוד אחי שירת בפלוגת הקשר של חטיבה 7 בגדוד 75 בחיל שריון. כמוהו גם אני, רציתי להמשיך את דרכו הייתי מדריכה בגדוד שריון, והדרכתני על מערכת הקשר בטנק, וכל חייל בכיתה הזכיר לי את אחי.

וכאשר בני בכורי התגייס לצבא, כאשר סיים קורס קצינים, באורח פלא – הגיע גם הוא לחטיבה 7 בגדוד 75 בתפקיד זהה לתפקידו של אחי. בעת שירותו הצבאי של בני, ידעתי שזוהי סגירת המעגל האישית שלי, בו יונתן בני ימשיך ויסיים את מה שאחי לא הספיק. הוא השתחרר. בעתיד – יתחתן, יקים משפחה ויזדקן, עד 120 ואני – אני החלטתי שנכון וכדאי להעביר את האופטימיות ומשמעות החיים שבחרה משפחתי, על אף הכאב. היום אני עובדת ביד לבנים בבאר שבע, נוגעת בליבם של הורים ואחים שכולים, דרך החומר, ביצירה ובצבע. בנקודה המדויקת בה החומר נפגש עם הרוח ואז נוצרים דברים יפים, חיים, אהבה, ריפוי ותקווה.

משפחות יקרות – על לוחות זיכרון במקום מיוחד זה, חקוקים שמות יקירינו מכל גווני החברה הישראלית, מכל תפוצות וקהילות ישראל, ממשפחות ודתות שונות. זוהי מהות הציונות, זוהי מהותה של מדינת ישראל והחברה הישראלית – יהודית. את זאת ציוו לנו במותם יקירינו לעבדה ולשמרה. משפחות יקרות, אחיי היקרים, הכאב שכולנו חווים הוא גדול ומשמעותי משפחת חיל הקשר והתקשוב – הקשר שלנו הוא קשר חזק, ברית אחים, כזו שנחרטה ברגע אחד ומלווה אותנו עד לסוף הימים. אני מודה על הזכות שניתנה לי לעמוד פה לפניכם ובדקות אלה להחיות את זיכרו של אחי ויקירי ליבכם כמאמר הנביא ירמיה – "כי מידי דברי בו זכור אזכרנו עוד".

דבר נשיא העמותה להנצחת חללי חיל הקשר והתקשוב - האלוף (מיל') שלמה ענבר

משפחות שכולות,
ראש אגף הקשר והתקשוב וההגנה בסב"ר האלוף ליאור כרמלי,
הקשר"ר תא"ל יריב ניר,
רח"ט ההגנה בסב"ר תא"ל ד',
מפקד לוט"ם תא"ל עומר דגן,
רח"ט הטרנספורמציה הדיגיטלית תא"ל זיו אבטליון,
ראש עיריית יהוד-מונוסון עו"ד יעלה מקליס,
קצינים וקצינות, חיילים, חיילות ואזרחים נכבדים,
מכובדי כולם,
השנה אנו מציינים את יום האזכרה השנתי לחללי ומונצחי חיל הקשר והתקשוב במתכונת רחבה, לאחר שהמדינה, צה"ל וחיי"ק הצליחו לגבור על אויב גלוי סמוי, אשר הפיל בנו למעלה מ-6,500 מתים, פצועים רבים, חולים בגופם ובנפשם.
תודות לתושייה, משמעת התגייסות יוצאת מן הכלל של עולם הרפואה, הממשלה, צה"ל והציבור הצלחנו כאן לקיים טקס ללא עטיית מסכות ופעולותינו בכל הגזרות הינן כימים ימימה.
לא מכבר הסתיים מבצע "שומר החומות" אשר הוכיח לאויבינו כי יש גבול לאורך רוחנו וכי ברצוננו אנו יודעים להפעיל יכולותינו ולנצח. שני ניצחונות גדולים הוכיחו כי ברצון משותף

ופעולה משותפת גובר כוחנו ומובטח ניצחוננו.

אולם "השיר לא תם הוא רק ממשיך". תמיד עלינו להיות בכוננות ומוכנות כי נכוננו לנו עוד מועדים מאתגרים.

העמותה להנצחת חללי חי"ק והנחלת המורשת, עמותתנו, פעלה בכל תקופת הקורונה בנחישות ושכל כמעט בפעילות מלאה וסייעה בגיוס כ-10,000 מלש"בים, נמשכו ההדרכות וסיורי מורשת. כשאחרים היו סגורים או בחדלות מעש עקב הקורונה אנו המשכנו בפעילותנו בכל המטלות ובהצלחה ייעודית וכספית כמעט כבשנה רגילה.

ברכותיי לכל העוסקים במלאכה, המתנדבים והמתנדבות ומגשימי המשימה. בתום שני אירועים דרמטיים – "הקורונה" ומבצע "שומר החומות" לא נשב בחיבוק ידיים אלא ביתר שאת נרחיב משימותינו ופעילותנו. נרבה השכלה, אחווה ורעות בחילותינו. נמשיך למלא ייעודינו לבית חיל הקשר והתקשוב להנצחה ומורשת, לתועלת ולתפארת החללים והמונצחים, המשפחות השכולות וכל אגף הקשר והתקשוב על מרכיביו. כן ירבו, העושים במלאכה יומם וליל. "לא יישן ולא ישקוט מקשר ישראל". סיסמתנו מאז ומתמיד "המברק עבור יעבור" מקבלת שדרוג ל"המידע עבור יעבור" וכבר הוכחנו זאת לא מכבר במבצע האחרון.

כולנו איננו עוצרים בעלייה, "באהבת ישראל ובמאמץ כולל לא נעצור את ההצלחה".

דבר ראש אגף התקשוב וההגנה בסב"ר אלוף ליאור כרמלי

בני המשפחות השכולות, נשיא העמותה, קשר"ר, מפקדים, אורחים משפחת אגף התקשוב, מכובדי כולם. שוב אנו נפגשים, כבכל שנה, במעמד הכואב הזה. נוצרים את זיכרם של חברינו מפקדים, עמיתים ופקודים, שנפלו במהלך שירותם הצבאי. כואבים את החלל הגדול שהותירו מאחוריהם. לכם, בני המשפחות השכולות, כל יום הוא מעמד של זיכרון הכמיהה לבן ולבת המשפחה – נוכחת וצורבת. היא אינה זקוקה למועד כזה או אחר. זאת האימא שנפרדה לנצח מִבְּנָהּ, יודע זאת הנער שאחיו לא שב ממשימתו, יודעת זאת הילדה שלא זכתה לגדול עם אבא, השכול פוגש את כולם.

בני המשפחות השכולות, אין מילים שיתארו את כאבכם בחיים ללא יקיריכם, אין מילים שבכוחן להמחיש את צערכם מאז אותה דפיקה נוראית על דלת הבית, אין מילים שיסבירו את תעצומות הנפש שאתם מפגינים יום – יום, שעה – שעה. יום זה הוא בראש ובראשונה הזדמנות לחבק אתכם ולנחם אתכם ולו במעט על אובדנכם העצום. זוהי גם בעבורכם הזדמנות למפגש בלתי אמצעי עם האנשים שמבינים אתכם יותר מכל, אלו ששילמו את המחיר על חיינו בארץ הזו. אנו מוקירים ומעריכים אתכם על הבחירה בחיים, על הכוחות לצלוח זמנים קשים מנשוא. נוסיף ללוות אתכם,

ולראות בכס תמיד חלק ממשפחת התקשוב לדורותיה. יהי זכר הנופלים ברוך.
קהל נכבד – בכל רגע נתון, מצפון ומדרום, מקרוב ומרחוק – ניצב צה"ל מול אתגרים מגוונים הדורשים דריכות מרבית. מבצע שומר החומות, אותו הוביל צה"ל לפני כחודש ברצועת עזה, הוכיח עד כמה אנו נדרשים לשמירה על מוכנות ועל היערכות תמידית, אבל גם את כוחו של צה"ל להתמודד עם האיומים של דורשי רעתנו. האתגרים מולם צה"ל מתמודד משתנים עם השנים, אך האחריות המוטלת על כתפינו, להבטיח את בטחון המדינה ואזרחיה, נשארת חדה וברורה. כך גם האחריות המוטלת על כתפיהם של חיילי אגף התקשוב ומפקדיו. אחריות לבניין הכח ולהפעלתו למינוף המימד הקיברנטי – הרשתות, המערכות, הדיגיטל, הספקטרום והמידע המהוויים מכפיל כח מרכזי בעוצמתו של צה"ל. כבר מראשית ימינו כצבא הייתה פעילותו של חיל הקשר חיונית – בהפעלת עולמות הקשר, הרדיו והטלפון שתרמו לתיאום בין הכוחות בגזרות השונות, לשליטה ופיקוד בלחימה.

בחלוף השנים התפתח תחום התקשוב והקשר ותרם תרומה משמעותית בכלל אתגרי ומערכות צה"ל. תרומה לה שותפים רבים בעבר ובהווה, אך מקום מרכזי שמור לזכות פועל המסור של אלו שכבר אינם עימנו עוד. חיילי חיל הקשר והתקשוב ומפקדיו לקחו חלק פעיל בכל אחת ממערכות ישראל, והיוו גורם חשוב ביכולתו של צה"ל להכריע את הכף. בימים אלו מוביל צה"ל את חלוקת אות המערכה ברצועת הביטחון לכל מי שלקח חלק בלחימה בלבנון. גם כאן, בינינו, יושבים בני המשפחה של חלק מהזכאים לאות. האות מוקדש, בראש ובראשונה, להם – לנופלי המערכה, אלו שמסרו נפשם בהגנת המולדת בגבול ובעומק לבנון. הוא מוקדש גם לכם – לבני משפחות הנופלים, שתקבלו אותו בשמם. אתם ששילמתם מחיר כבד כל – כך. וכמובן גם לפצועי המערכה – בגוף ובנפש. אלו שעד היום חווים את כאב המערכה על בשרם וברוחם. זו הדרך שלנו לסגור מעגל עם כל מי שנטל חלק במערכה המתמשכת, ואף העקובה מדם, במהלך שמונה עשרה השנים שהיינו בלבנון.

בני המשפחות השכולות,

אין מילים שיתארו את כאבכם בחיים ללא יקירכם,

אין מילים שבכוון להמחיש את צערכם מאז אותה דפיקה נוראית על דלת הבית.

אין מילים שיסבירו את תעצומות הנפש שאתם מפגינים יום-יום, שעה_שעה.

יום זה הוא בראש ובראשונה הזדמנות לחבק אתכם, ולנחם אתכם ולו במעט על אובדנכם העצום.

זוהי גם בעבורכם הזדמנות למפגש בלתי-אמצעי עם האנשים שמבינים אתכם יותר מכל, אלו שילמו את המחיר על חיינו הארץ הזו.

אנו מוקירים ומעריכים אתכם על הבחירה בחיים, על הכוחות לצלוח זמנים קשים מנשוא.

נוסיף ללוות אתכם, ולראות בכס תמיד חלק ממשפחת התקשוב לדורותיה.

יהי זכר הנופלים ברוך.

הזרים שהונחו למרגלות האנדרטה בטקס ההתייחדות החילי בשנת 2021